

DE BA ZUIN.

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland”.

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Toel 11: 10, blaagt de bazuin

Vrijdag 24 Mei 1895.

Ijs het voor ulieden wel de tijd/ dat gij woont in uwe gewelde huizen, en zal dit huij woest zijn? Hagg. 1: 4

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-Afrika f 2.50. Abonnemenen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóóruit worden betaald.

UITGEVER:

G. PH. ZALSMAN, KAMPEN.

Alvertentiën en Bestellingen vrachtfrij te adresseeren aan den Uitgever G. Ph. Zalsman te Kampen. — Kerkelijke Berichten enz., Stukken der Medewerkers, en Buitenlandsche Bladen aan dHr. C. Mulder te Kampen; — Binn. Bladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie aan de Redactie te Amsterdam; (Ds. W. H. Gispens). —

Officiële Kerkelijke Berichten, Verslagen enz.

(Uit Het Kerkblad van 24 Mei 1895, nr. 21.)

VOORLOOPIGE HERINNERING! Zondag over 8 dagen Pinkster-collecte voor de Zending onder Heidenen en Mohammedanen. Leiden, 21 Mei '95.

dat het door „Het Kerkblad" de kerken worde bekend gemaakt.

Namens den Kerkeraad voornoemd, A. DEKKERS, Voorzitter. H. VAN DIJK, Scriba.

Het onderzoek volgens art. 41 D. K. O. brengt niets bijzonders.

Vacaturebeurten geregeld.

Giesendam (B), van Andel. Hardinxveld, Kapteijn. Langerak, Engelberts. Lexmond, Raman. Meerke k., Mulder. Noordeloos, Engelberts. Vianen, Engelberts.

Geëndigd met dankzegging door den Scriba. Namens de Classis, J. SMIT.

Table of financial contributions from various church districts, listing names and amounts.

Kort Verslag der Classis Meppel, gehouden 7 Mei 1895.

De praeses der vorige vergadering, Ds T. Noordewier, opent op gebruikelijk wijze deze samenkomst.

Alle kerken der Classis zijn vertegenwoordigd; alleen Ds. A. J. Abels is door ziekte verhinderd.

Bij de rondvraag naar art. 41 D. K. deden zich een paar vragen voor. Hoogeeven B. vroeg n. l., of de Classis den doop als wettig keurde, toegediend aan een zijner kinderen in 't Herv. kerkgenootschap, maar later bij hem ingeboekt.

De kerkeraad van Holl. Veld vroeg, hoe hij moest doen als er van tuchttoefening sprake was, daar, herderloos als die kerk is, hij 't haast niet aandurfde.

In de kerk te Hoogeeven rees een geschil tuschen 2 broeders inzake de dingen des lefvochts. De Classis nam in dezen een besluit, dat bij wederzijdsche aanname tot geheele verzeening kan leiden.

Besloten werd om ter Prov. Syn te brengen een voorstel aangaande de geestelijke bearbeiding van Drente.

Tot afgevaardigden naar de Prov. Synode werden verkozen de Leeraren H. v. d. Veen en P. D. de Groot primi, J. Groenewegen en T. Noordewier secundi; de Onderlingen G. A. Bosch en J. Stagger primi, G. Geerligns en B. Brasz secundi.

Nadat nog eenige huishoudelijke zaken geregeld waren sluit de praeses, Ds. de Groot, de vergadering, voorgaande in dankgebed, terwijl na sloop der vergadering een meer algemeene samenkomst werd gehouden, zie Kerkblad 15 Febr. '95.

De Scriba der Classis, T. NOORDEWIER.

ONTVANGSTEN.

Voor het huisgezin in Argentinië.

Sedert de laatste opgave hebben we nog bijdragen ontvangen uit: Kralingen, ten Post, Wagenborgen, Gaastmeer, Hattem, Zaanam (Vinkenstraat) Zevenhuizen, Hollandscheveld, Nusspeet, Brouwershaven, Hijaard, Suawoude, Oenkerk, Wirdum, Een, Dalfsen, Velp A., Vorden, Akkerwoude, Dokkum B, Koudekerke, Nieuw Helvoet, Bolsward B.

Ook voor deze bijdragen zijn we zeer dankbaar, vooral voor de milde gave uit Zaanam. Toch zijn wij er nog niet, gelijk men uit ons vorig schrijven kan afleiden. En daarom, gemeenten die nog niets zondt, ook helpt ook een handje, dan zijn we er gauw. Wij vragen niet veel van elk; één gulden kan men toch licht missen. Nog één goede stoot en wij kunnen aan het huisgezin, dat reikhalsend naar verlossing uitziet, melden: Gode de eer, alles is in orde.

Namens den Kerkeraad, W. PERA, Voorzitter.

Hallum, 21 Mei '95.

Prov. kas voor Hulpbeh. kerken in Overijssel.

Coll. van Zwartsluis f 30,29 Id. Langeslag 4,13 Id. Ambt-Vollenhove A 4,33

De Penningmeester, SCHREYS, V. D. M.

Kas voor minvermogene Studenten (Provincie Friesland).

Wat ontving ik weinig sedert de laatste opgave in het begin van Februari. Alleen maar: Uit Barum (Cl. Kollum) f 4,30 en uit Oosterbierum (Cl. Francker) 13,17

Namens Classic. Deputaten, J. HANIA PZS., Prov. Penningm.

Oosterbierum, 20 Mei 1895.

Ontvangen voor de Theol. School.

Van de Gemeente te: Gouda A f 9,78 Zuidland f 5,58 Haastrecht 2,50 Gorinchem 36,59

BERICHTEN VAN CLASSES.

Classis Haarlem.

De Classis Haarlem vergadert D. V. den 11 Juni a. s. te Haarlem, kerk Ged. O. Gr., op gewonen tijd.

De kerkeraden der Classis worden verzocht punten voor het agendum tijdig in te zenden aan het adres van den ondergeteekende.

Namens de Geref. kerken te Haarlem, R. MULDER.

21 Mei 1895.

Classis 's-Gravenhage.

Vergadering op Dinsdag 21 Mei 1895, Bazarlaan te 's-Gravenhage, voorn. 9 uur.

Praeses Ds. de Jonge, Assessor Ds. Eisma, Scriba Ds. Doorn.

AGENDUM.

- 1. Opening. 2. Credentialen. 3. Notulen. 4. Rapporten. 5. Werkzaamheden voor de Prov. Synode. 6. Van de kerk te Voorburg: a. De Classe bepale de volgende Zendingvergadering. b. Zij bringe in die vergadering de vraag ter bespreking: Mag volgens Gereformeerde beginselen de beroeping van een Dienaar des Woords tot planting der kerk onder Heidenen en Mohammedanen door een aanbidding van den dienaar zelven worden vervangen?

7. Omvraag Art. 41. 8. Sluitting. Namens de Kerkeraden te 's-Gravenhage, W. DOORN, J. C. SIKKEL.

15 Mei 1895.

Classis Zutphen.

AGENDUM

- voor de vergadering, te houden Donderdag 6 Juni, aanvangende voorn. 11 uur te Vorden. 1. Opening. 2. Lastbrieven. 3. Lezing der notulen en der ingekomen stukken. 4. Rapporten (motie Nieboer). 5. Regeling der vacature-beurten. 6. Regeling der vacature-beurten. 7. Omvraag, art. 41 D. K. O. 8. Behandeling van ingekomen stukken: a. Silvalde en Genderingen: Verzoek van den kerkeraad. b. G. Wolheimer, Doesborgh: Klacht. c. J. A. Smeds, Zutphen: Protest. 9. Afrekening met den Quaestor. 10. Zoo noodig, toepassing van art. 43 D. K. O. 11. Tijd en plaats der volgende vergadering. 12. Lezing der korte notulen, en sluiting. M. SIPKES, Actuaris.

Winterswijk.

VERSLAGEN DER VERG. VAN CLASSES.

Kort Verslag van de Classis Gorinchem.

gehouden den 2den Mei 1895.

Ds. Mulder is praeses en opent de vergadering op gebruikelijke wijze, Ds. Engelberts assessor en Ds. Smit scriba.

Al de gemeenten der Classe zijn door hare afgevaardigden vertegenwoordigd.

De notulen worden gelezen en goedgekeurd.

Na de behandeling van eenige vragen en protesten gaat de vergadering over tot de benoeming van deputaten naar de Prov. Synode. Benoemd worden de predikanten: primi van Andel en Mulder, secundi Engelberts en Smit, de Onderlingen: primi W. H. Swets en A. W. Mulder, secundi B. Bikker en A. Sizoo.

De Classe heeft geene andere zaken voor de Prov. Syn. dan het rapport inzake den heer M. H. A. v. d. Valk en benoemt tot het opstellen van dit schriftelijk rapport eene commissie, bestaande uit de B.B. van Andel, Mulder, Swets, Bikker en P. Tromp.

BERICHTEN VAN PLAATSELIJKE KERKEN.

KRIM, 12 Mei '95. Werd de gemeente vertrouwd, doordat onze geachte Herder en Leeraer bekend maakte eene roeping te hebben ontvangen naar Boorubergum, verblijvend zou het ons zijn, als de Koning der kerk het hart van zijnen dienstknecht bewerkte, dat hij blijmoeedig kon zeggen: ik blijf bij u. Namens den Kerkeraad, H. VAN DE BILT, Scriba.

KATWIJK s/d RIJN, 17 Mei 1895. Wij ontvingen het voor ons teleurstellend bericht van den Welerv. Heer Ds. W. Doorn van 's-Gravenhage, dat ZEerw. voor de roeping onzer gemeente bedankte. Namens den Kerkeraad, W. VOORS Scriba.

VALTHERMORND, 18 Mei '95. De Heere heeft aan ons welgedaan, dies zijn wij verblijd. Wij mochten de tijdig ontvangen van den Eerw. Herder en Leeraer, Ds. E. Bosman van Waardhuizen, dat hij onze roeping wenscht op te volgen. Krone de Heere dit genomen besluit met zijne hooge goedkeuring, en bringe Hij zijn dienstknecht erlang in welstand in ons midden. Namens den Kerkeraad, J. DE JONGE, Scriba.

NOORDWIJK s/ZEE, 19 Mei '95. Heden maakte onze geachte Leeraer Ds. A. H. Op 't Holt de gemeente bekend, een roeping ontvangen te hebben van de gemeente te Vijfhuizen, Haarlemmermeer. Dat de Heere hem in dezen licht en wijsheid moge schenken, om eene Hem welbehagelike keuze te doen, mocht het zijn om in 's-Heeren gunst bij ons te blijven. Namens den Kerkeraad, K. PASSCHIER, Scriba.

MILDAM, 20 Mei 1895. Het adres der Ger. kerk is niet meer Ede Heida te Ondeschoot, maar Ede Heida te Mildam, Schoterland. Uit naam des Kerkerads, S. PAULUS, Scriba.

SIDDEBUREN, 20 Mei '95. Uit het gestelde drietal predikanten is voor onze gemeente gisteren na de middaggodsdiensttoefening met meerderheid van stemmen door de gerechtigden gekozen Ds. D. Vrieling, predikant te Scheemda. Namens den Kerkeraad, J. M. SMIT, Scriba.

VOORSCHOTEN, 22 Mei 1895. Na ongeveer een jaar vacant te zijn geweest, mochten wij het genoeg hebben, dat het herderlijke werk weer onder ons werd opgenomen door onze begeerden Leeraer, den Welerv. Heer Ds. H. Alting van Westbroek. Hij werd tot zijn dienstwerk ingeleid door den Welerv. Heer Ds. Thijs van Sassenheim. Stelle de Heere hem ook hier tot een rijken zegen. Namens den Kerkeraad, C. EOGINK, Scriba.

WAARDHUIZEN e. a., 20 Mei '95. Gisteren maakte onze geachte Leeraer Ds. E. Bosman de gemeente bekend, dat ZEerw. de roeping naar Valthermond, onder biddend opzien tot den Heere en in de overtuiging, dat het zijn wil is, heeft aangenomen. Dat op dit besluit de hooge goedkeuring des Heeren moge rusten, is onze hartelijke wensch en bede. Namens den Kerkeraad, A. NIEUWHUIZEN, Scriba.

's GRAVENHAGE, 20 Mei 1895. Onze geachte Herder en Leeraer Ds. W. Doorn, heeft na rijp beraad besloten, voor het beroep naar Katwijk s/d Rijn te bedanken. De banden tusschen Leeraer en gemeente bleken te sterk te zijn, dan dat zij konden verbroken worden. Stelle de Koning der kerk hem verder nog tot rijken zegen alhier en scheuke Hij aan de teleurstellende gemeente den man zijns raads. Namens den Kerkeraad der Geref. Gemeente A., J. VAN GOLVERDINGE, Scriba.

L. S.

De kerkeraad der Geref. kerk te Buitenpost heeft in zijne vergadering van den 3en Mei 1895 besloten: dat personen, die of op eigen verantwoording, of op last en ten behoeve van eenige corporatie, in genoemde kerk wenschen te collecteren, hiervan uiterlijk drie weken te voren kennis moeten geven aan het adres van den kerkeraad, met opgave van alle bescheiden omtrent hunne personen en doel tot het inwinnen van inlichtingen noodig; dat elke collectant zich bij den voorzitter des kerkerads heeft te vervoeven tot het ontvangen van een bewijs, waarbij hem vrijheid verleend wordt, om in de kerk voornoemd, te collecteren; dat van dit besluit op gewone wijze na de godsdiensttoefening op den e. k. Zondag afkondiging zal gedaan worden;

Uitbreiding der Theol. School.

Aan belanghebbenden wordt door dezen bekend gemaakt, dat door 't vertrek van Ds. Siertema naar Drachten, de betrekking van Class. Coll. Correspondent in de Class. Kollum is vacant geworden en dat in zijne plaats is benoemd Ds. J. BOOTMA te Kollum.

De kerkeraden in voornoemde Class. alsmede de Class. Coll. Correspondenten in de andere Class. nzer kerk, gelieven hiervan nota te nemen.

De Algem. Theol. v/d Uitbr. d. Th. S., J. NEDERHOED. Middelstum, 20 Mei 1895.

Ontvangen voor de Kas ten dienste van Em. Pr. Pred. W. de Weezen.

Table of financial contributions for the Kas ten dienste van Em. Pr. Pred. W. de Weezen, listing various locations and amounts.

Schrans bij Lecuwarder, 18 Mei 1895.

Ontvangen voor de Zending.

Table of financial contributions for the Zending, listing various locations and amounts.

Voortzetting hiervan in 't. e. v. Nr.

De Vader in de hemelen.

"Onze Vader, die in de hemelen zijt."

Math. 6: 9.

Het gebed behoort tot de godzaligheid. Het is een uitspreken van ons geloof aan God. Een erkennen dat Hij, de Algenoegzame, de bron is van ons leven, de Gever van elke goede gave. Een belijden van onze eigene geringheid en afhankelijkheid.

Het gebed is de ziel der godzaligheid.

Het troost in leed, verzacht in smart en schraagt in zwakte. Het gebed kroont onze vreugde. Niet slechts worden wij tot het gebed opgewekt, maar ook hoe wij bidden moeten, wordt ons gezegd. De Heiland legde zijnen jongeren de woorden in den mond: "Gij dan," sprak Hij, "bidt aldus." Dit gebed, men vergete het niet, is niet het gebed der wereld, maar dat der discipelen, der gemeente van Christus. Het gebed van al de jongeren samen en van ieder hunner in 't bijzonder. Waarin zij ook verschillen, zij hadden dezelfde behoefte, dezelfde toelucht, en mochten met dezelfde vrijmoedigheid naderen. Allen mochten komen tot Gods troon met het »Onze Vader, die in de hemelen zijt.»

God heet als Schepper, de Vader van alle menschen. Hij heeft uit éénen bloede het gansche menschelijke geslacht gemaakt. Daarom leest gij bij den ouden profet: »Hebben wij niet allen éénen Vader? heeft niet één God ons geschapen?»

In veel verhever zijn is God echter de Vader der geloovigen. Hij heeft hen door zijn Woord en Geest vernieuwd. Zij zijn uit Hem geboren. Zij zijn tot zijne kinderen aangenomen. Zij zijn de bruid van Christus. God gedraagt zich jegens hen als een Vader. Hij voorziet vaderlijk in hunne noden. Hij handelt vaderlijk omtrent hunne gebreken en zwakheden. Zij zijn van eenwigheid tot het kindschap verkoren. Zij worden door de wedergeboorte tot dit voorrecht gebracht. De Geest verzekert hen van hun kindschap. Hun kindschap wordt volmaakt openbaar voor het oog van hemel en aarde in den dag der opstanding: »Zijn kinderen Gods, wijl zij kinderen der opstanding zijn.»

Welk een vader is Hij! Aardsche vaders peilen niet altijd de behoeften van hunne kinderen, maar deze Vader weet wat wij behoeven; zijn oog leest iedere begeerte in ons hart. Aardsche vaders kunnen niet altijd helpen, maar de arm van dezen Vader is nooit verkort. Aardsche vaders kunnen trouweloos worden, natuurlijke liefde misen, maar de trouw van dezen Vader, hoe zwaar ook beproefd, kan nimmer schipbreuk lijden. Voorwaar, terecht zingen onze kinderkins: »Zonder Vader, o hoe hard, zonder moeder welk een smart!» maar toch het trouwste vaderhart wordt eens gebroken, en de zorgvuldigste moeder sluit vroeg of laat haar oog, en boven den besten vader en de trouwste moeder staat Hij, die tot in alle eeuwigheid leeft. De liefde van dezen Vader is eene volkomene, bevreemdigende, grenzelooze liefde. Dezen Vader heeft ons Jezus Christus leeren kennen. Wel hebben alle ware geloovigen, van alle tijden God Vader mogen noemen, maar in Christus is zijn Vaderhart bloot gelegd, en de Eengeborene »heeft ons Hem verklaard.» Wel ons, dat wij onze gebeden mogen beginnen met het »Onze Vader!» Deze naam drukt de nauwste betrekking uit tusschen God en zijn volk. Hij hoort dezen naam gaarne. Zijn aardsche vorsten gesteld op titels, die hun grootheid uitdrukken, de Heere schiept vermaak in namen, die zijne liefde bekend maken, en daarom geeft Hij zich een naam, die zijne onderdanen meer eer schijnt te geven dan den Vorst zelf. Jezus zegt niet, noem God: Koning der Koningen; de overdenking van zijne hoogheid zou ons ten schrik worden, vanwege onze menigvuldige zonden. Niet »Heere Zebaoth»: het begrip van zijne macht zou ons doen sidderen, met het oog op de bedreigingen voor de overtreders zijner wet. Niet »Rechter der gansche aarde»: de conscientie zou ons aanklagen en ontstellen. Maar, gij dan bidt aldus: »Onze Vader, die in de hemelen zijt.» De Vadernaam, — dieper kon zijne Majesteit niet buigen, hooger zijne liefde niet stijgen. Grooter bewijs van de nederbuigende liefde Gods kon ons niet worden gegeven. De engelen zingen haar in hun rusteloos lied; de geloovigen aanbidden haar, naarmate zij haar verstaan. Ach, welk een les voor hen, die vaak hunne gebeden beginnen met eene opeentstapeling van de ontzaglijkste namen, die slechts de gewoonte en vermeende rechtzinnigheid hun op de lippen brengt. O, ik weet het, er ontbreekt dikwerf veel vrijmoedigheid, om zich onder Gods kinderen te scharen; er kan verdenking

van eigen oprechtheid zijn; vrees voor zelfbedrog kan de ziel bestormen; geloofslucht, geloofsvrede, geloofskracht kunnen weinig zijn; maar ik weet ook, dat er niet zeld-n een diepe kloof is tusschen het woord onzer lippen en de gestalte van ons hart, en dat de meest verhevene namen, waarmee men God ontmoet, geen waarborg zijn voor ootmoed der ziel, voor teederheid des gewetens.

Van Gods liefde te gewagen, terwijl het koude hart den zegen der liefde niet waardeert, is zeker allerdroevigst te noemen, maar van Gods heiligheid te kunnen spreken, terwijl het bewustzijn zijner dienswaardigheid niet tot nauwgezette gehoorzaamheid brengt, is even jammerlijk zelfbedrog. En ten slotte, niet de openbaring van Gods heiligheid en zonden-haat, maar die van Gods liefde doet het harte smelten en ware nederigheid geboren worden. Al de eigenschappen Gods kunnen eerst dan worden gewaardeerd, wanneer wij Gods liefde leeren kennen. Dan wordt de vreeze weggenomen, en een licht der vreugde gaat op in den nacht onze veelvuldige ellende. Dan hebben alle eigenschappen Gods vertroosting voor ons in. Wij zien ze als 't ware in dienst der liefde. Het wezen Gods is liefde. Daarom de vergunning: »Onze Vader, die in de hemelen zijt.» God noodigt ons door dien vriendelijken naam. Kinderen gaan tot hunne ouders, wanneer hun iets ontbreekt. Kleine kinderen spoeden zich naar moeders schoot wanneer eenig leed dreigt. Zelfs de redelooze dieren schuilen bij de ouden en zoeken er bevrediging. »Onze Vader," het is het gebed des geloofs, maar ook dat der liefde. Zichzelf kind des Heeren wetende, denkt de bidder aan allen, die met hem een even dierbaar geloof verkregen. Hij oefent gemeenschap der heiligen. Hij bemint niet slechts het gemeenschappelijk bidden, maar in de ure zijner afzondering neemt hij als 't ware de breede schare van broeders en zusters mede in het verborgen, om ook hunne noden te leggen op Gods Vaderhart. Wel woont God in den hemel. Wel openbaart Hij daar zijne tegenwoordigheid allerheerlijkst. Wel troont Hij boven de sterren. Maar op de gansche aarde geen plaats, waar men tot Hem niet spreken kan, waar zijn oor ons niet zou verstaan. In zijne goedigheid, men vergeve mij dit woord, buigt Hij zich nêr. Geen aardsche gedachten mogen wij van Hem maken, al mogen wij op menschelijke wijze van Hem spreken. Eerbied, ontzag hebben ons hart te vervullen. Hij is hooger dan alle hoogten. De hemelsche Vader is de rijke en algenoegzame God, de levende bron van alles goeds. Hij wil ons helpen: want Hij is onze Vader. Hij kan ons helpen: want Hij is in den Hemel. O, dat »onze Vader» is een steun voor ons geloof, de staf voor ons vertrouwen. Gods Vaderhart in Christus, ziedaar onze vrijheid, onze schuilplaats, de midden van de beroevingen, de ellenden, de zorgen, den strijd des levens. De Vadernaam, ziedaar ons anker bij storm en onwedder, ook straks bij het naderen van den dood. Gehoorzaamheid aan dien Vader is zaligheid. Die zaligheid worde meer en meer ons deel.

Naarmate wij Hem liefhebben, zullen wij Hem beminnen. Onderzoeken wij zijn Woord. Letten wij op zijn gangen in het heiligdom. Zien wij op zijn Zoon. Bidden wij om zijn Geest. Zijn Vaderlijkheid zij onze levenskracht. Hem te verheerlijken zij ons levensdoel. Bij Hem te zijn zij onze levensverwachting. Is Hij daarboven, dan is ook ons burgerschap daar. Onze schat, onze erfenis is in den hemel. Daar moet ons hart zijn.

Straks komt Jezus weder, Hij, die ons den Vadernaam leerde. Naar die komst mogen wij verlangen. Wat als Hij gekomen is, zullen wij recht verstaan, wat het zegt: God onze Vader, en wij zijne kinderen.

NOTTEN.

Schrittbeschouwing.

Paulus en Corinthe. LII.

I Cor. 9: 23 — 25.

Thans gaat de apostel tot eene nieuwe gedachte over; 't is deze, dat men zoowel om eigene zaligheid, als om de zaligheid des naasten, gehouden is, zichzelf te verloochenen. Als men zijn recht steeds gelden laat, is eigen zieleheil zoowel in gevaar als het zieleheil des naasten.

Paulus begint in vs. 23 met zichzelf, als hij zegt: En dat doe ik om des evangelies wil, opdat ik hetzelfde mede deelachtig zou worden. Zeggen wil hij: als ik om des evangelies wil handel, gelijk ik te voren omschreven heb, dan doe ik dit om zelf mede de zaligheid deelachtig te worden, waartoe ik anderen tracht te brengen. Onwillekeurig vragen wij, na den apostel zoo te hooren spreken, of hij dan, in

lijnrechte tegenspraak met zijne eigene leer, in den weg der werken — de zaligheid zoekt, en uit zijne eigene offers behouden poogt te worden? Zoo mag het schijnen, zoo is het niet. Ook hier ter plaatse verloochent de apostel het beginsel niet, dat de mensch enkel uit het geloof door genade van zijne zonden gerechvaardigd, en tot kind van God aangenomen wordt. Maar verre van hem is de onzen vleesche zoo zoete waan, dat de gerechvaardigde zich nu rustig nederleggen kon, als ware de verheerlijking zonder eenigen tusschenschakel aan de rechtvaardiging verbonden. Een tusschenschakel toch is er; 't is de heiliging. Ten volle is het waar, dat wie gerechvaardigd is, ook verheerlijkt wordt, ja, in Gods oog reeds verheerlijkt is; Paulus zelf zegt het, als hij Rom. 8: 30 op triomfeerende toon uitroept: die Hij gerechvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt. Maar niet minder waar is het, dat deze verheerlijking in den weg der heiliging geschiedt. Onze rechtvaardiging heft de orde niet op, dat niemand gekroond wordt, zoo hij niet wettig heeft gestreden, en dat niemand zonder heiliging den Heere zal zien. Die orde is in de natuur der dingen zelve gegrond; zij is niet willekeurig, zoodat zij ook ongeheven zou kunnen worden. Zonder rechtvaardiging mogen, zonder heiliging kunnen wij niet zalig zijn. De heerlijkheid is de weerglans der heiligheid. Alvorens wij van de zonde gereinigd en in de goddelijke dengden geoefend zijn, kunnen wij God niet aanschouwen. Maar de diepste grond dezer orde ligt in God zelve, namelijk in zijne heiligheid en waardigheid. De waardigheid Gods eischt, dat Hij niemand erfgenaam zijner heerlijkheid maakt, die niet gewasschen is van het vuil zijner zonde, en getoond heeft zijne gunst meer dan iets te waardeeren. Er moet in het stuk onzer zaligheid evengoed met Gods heiligheid als met zijne rechtvaardigheid gerekend. De rechtvaardiging waarborgt wel ten volle, dat wij geheiligd zullen worden; 't is geenszins zoo, dat God, na ons gerechvaardigd te hebben, het nu aan ons overlaat om ons te reinigen en te heiligen. In de rechtvaardiging is als in eene kiem al ons heil besloten; dit sta vast. Maar de orde zelve, dat de gerechvaardigde slechts als geheiligde verheerlijkt wordt, staat even vast. God schrijft deze wet dan ook in het binnenste van elken gerechvaardigde; een drang schiept Hij in hem om zijn lichaam Hem tot een levend offer te stellen. Wie zulk een drang niet in zich heeft, is niet gerechvaardigd, wat hij van zijne rechtvaardiging ook verhalen mag.

Paulus zoekt alzoo niet uit zijne heilmaking gerechvaardigd te worden. Waar het niet. Gerechvaardigd, zoekt hij de vrucht der rechtvaardiging, de verheerlijking, deelachtig te worden, zooals zij uit de heiliging opwaart. Hij behoeft de heerlijkheid niet te verdienen; zij is voor hem verdiend. 't Is zijn doel slechts, om ze in zijn dadelijk bezit te krijgen. Juist het bewustzijn, dat zijne kroon hem wacht, prikkelt hem, op den weg in te gaan, aan welks einde zij hem wacht, den weg der heiliging. Hij weet, dat zij niet tot hem komt, maar dat hij tot haar moet gaan; daarom legt hij alles af, om zoo te loopen, dat hij tot haar komt.

Daarbij is Paulus zich bewust, dat de heilmaking evengoed eene genade is als de rechtvaardiging. 't Is zoo, de heiliging gaat niet buiten ons om, maar geschiedt in ons; ook komt zij niet dan door eene werking van onzen wil tot stand; 't is Paulus zelf, die zich heiligt. Maar toch weet hij, dat hij dit slechts doet, omdat God het door hem doet, zoodat hij in plaats van er Hem een schuldenaar door te stellen, er zijn schuldenaar door wordt.

Maar de apostel vergenoegt zich niet met zichzelf ten eisch der heiliging te stellen, hij dringt er ook bij de Corinthiërs op aan, dat zij zich beijveren om den prijs der heerlijkheid deelachtig te worden.

Daar toe ontleent hij blijkens vs. 24: — Weet gijlieden niet, dat die in de loopbaan loopen, allen wel loopen, maar dat één den prijs ontvangt? Loopt alzoo, dat gij dien moogt verkrijgen, — een beeld aan het Grieksche leven ontleend. Alle twee jaren werden bij Corinthe de zoogenoemde Isthmische spelen gevierd. Heel het volk woonde ze bij. De strijder, die als overwinnaar uitgeroepen werd, werd heel Griekenland door vereerd.

De spelen bestonden uit den wedloop, het worstelen, het vuistgevecht, het werpen met de werpschijf, het springen, het werpen met de lans. Van deze haalt Paulus alleen den wedloop en het vuistgevecht aan.

Eerst spreekt hij over den wedloop. Bij den man, die naast anderen, naar het wit aan het einde der baan loopt, om eer dan allen het wit te bereiken, ten einde den prijs te behalen, vergelijkt

hij den Christen. Wel blijkt er duidelijk uit, dat hij van een lijdelijk Christendom niets weten wil. De Christen moet altijd het wit in het oog houden, de afgebeelde heiliging, en er even onafgebroken naar jagen als de Grieksche wedlooper dit naar zijn wit deed. Zóó alleen kan hij den prijs der heerlijkheid behalen. Als de apostel hierbij berinnert, dat velen wel loopen, maar één slechts den prijs ontvangt, dat er van de vele Christenen slechts één zalig wordt. Het zal toch eene schare zijn, die niemand tellen kan. Zijne bedoeling is deze, dat wij met gelijken iver loopen moeten, als gindsche wedlooper, wien de gedachte prikkelde, dat één slechts den prijs winnen kon. Zijdelings echter laat de apostel er door gevoelen, dat er velen zijn, die niet alzo loopen.

In vs. 25: En een iegelijk, die om den prijs strijdt, onthoudt zich in alles; deze dan doen wel dit, opdat zij eene verderfelijke kroon zouden ontvangen, maar wij eene onverderfelijke, want de apostel de bijzondere toepassing van het zooveen uitgesproken beginsel op de eigenaardige gesteldheid van de Corinthiërs. Deze toch waren niet geneigd om hun recht prijs te geven en hunne vrijheid aan banden te leggen ter wille van Gods en des broeders belangen. Daarom wijst hij er hen op, dat de wedlooper, ter wille van den prijs, zich in alles onthield. Tien maanden reeds, voor de spelen aanvingende, oefende hij zich reeds tot den dag des wedloops, en ontzegde hij zich alles, hoe geoorloofd het ook mocht zijn en hoe ten volle het hem toekomen mocht, wat hem tot loopen minder geschikt maken kon. Zal dan de Christen zich niet onthouden van alles, wat aan zijne heiliging schadelijk zou zijn, en hem verhinieren, om zoo te leven, als Gods eere en 's naasten zaligheid eischen? Waarlijk wij moeten ons niet te vreden stellen met de zondige genietingen of praktijken prijs te geven; de wedlooper onthield zich in alles, alles vermijden, wat zijne kracht verzwakken of zijne vaardigheid verminderen zou. Laat alzoo het gezicht van den heerlijken prijs ons er toe brengen om alle genot, alle gewoonte, ook als zij onzondig zijn, prijs te geven, als zij ons den tijd en de kracht rooven, om Gods werk te doen, of als zij ons ongeschikt maken, om de naasten voor Christus te winnen, onzen invloed op hen verzwakkende, en hun aanleiding gevende tot het doen van dingen, die zij oordeelen zondig te zijn. Zulk eene zelfverlooching is de prijs der heerlijkheid tiendubbel waard. De wedlooper bracht gelijk offer ter wille van een kracht, die even vergankelijk was als de roem, waarvan hij het teeken was. Zullen wij het dan niet brengen, en daardoor den schijn geven, als ware de onverderfelijke, onbevleekelijke, en onverwelkelijke erfenis, onze prijs, minder waard dan een ras tot stof geworden lauwerkrans.

v. A.

AAN EEN VRIEND TE JERUZALEM.

Waarde Vriend,

Dezer dagen hoorde ik de opmerking maken, dat de oorzaak, waardoor het ontwerp van wet tegen de omwentelingspartijen in Duitschland verworpen werd, hoofdzakelijk ligt in het feit, dat geen enkele partij eenige beperking van hare vrijheid wil toestaan. De hoogleeraren aan de Universiteiten willen onbeperkte vrijheid voor de verbreiding van hunne leeringen, welke die ook zijn. Zoo ook de letterkundigen en allen, die invloed oefenen op de geestelijke leiding en ontwikkeling des volks. Elk voorstel van wet, waardoor een vrijdenker of een Jezuit getroffen kan worden, zal stuiten op den felsten tegenstand. Ook hierin ligt, dunkt mij, bewijs voor het vermoeden, dat de ontwikkeling van het maatschappelijke leven steeds meer in de richting van het socialisme zijn zal.

In de wereld van het denken is Duitschland ook een groote mogendheid. Vandaar ook dat nergens het socialisme zoo wijsgeerig optreedt als in Duitschland. In Duitschland spot men met *Donsla Nieuwenhuis*, maar kan *Bebel* uren lang den Rijksdag tot luisteren dwingen.

Ook in ons land neemt het staatsocialisme in diepte van gedachte en invloed toe. Zeer gematigde geesten hoort men, met de grootste kalnte, de noodzakelijkheid beredeneeren, van een betere verdeling der aardsche goederen, en de daarmede in verband staande en daaruit volgende gelijkmaking van het levenslot der menschen.

Na hebben we in Nederland dit voor, dat de Christelijke gedachte, zoowel wat betreft de leerstellingen als de toepassing op het leven, in de breedte rijen van het volk nog diepe wortelen heeft, zoowel bij de Roomschen als de Protestanten. Ik geloof niet, dat er in eenig land der wereld beter of liever vromer en ernstiger Roomschen wonen, dan in dat gedeelte

van Nederland, dat gelegen is boven den Moerdijk. Want wel schijnt de grootste macht ook daar in het conservatief liberalisme den besten waarborg voor het heil van maatschappij en staat te vinden, maar ook een groote macht gaat een andere richting uit, om den stroom des levens, die niet tegen te houden is, in de bedding te leiden van de Christelijke denkbeelden en van zulke regelingen, waaraan de wet Gods ten grondslag ligt. Tegenover de *Maasbode* staat het *Centrum*, beide even opricht Roomsche maar beide met een zeer verschillenden blik op de toestanden. Waarbij ook opgemerkt mag worden dat, in den laatsten tijd, in de streken beneden den Moerdijk, de z. g. democratische richting blijkbaar in kracht toeneemt, en ook Dr. Schaapman daar vele geopende ooren vindt, steek als hij is met den rondgaanden brief van den Paus, welke handelt over de zaken van het sociale leven en de roeping der Christenen in betrekking tot die zaken.

En daarbij komt, dat in geen land van Europa het Calvinisme nog zoo krachtig is en zulke eminente verdedigers heeft als in Nederland. Calvin moge van nature een aristocraat zijn geweest, aristocraat ook door opvoeding en buitengewone geestesgaven, het Calvinisme is in grondslag en strekking Christocratisch of Christelijdemocratisch, alle hoogheid der menschen terneder werpend voor de hoogheid en eeuwige majesteit Gods. In alle landen, waar het Calvinisme, in meerdere of mindere mate, tot heerschappij kwam, ziet men dan ook de democratische kerk-richting en de worsteling in het staatsleven, om de rechten en vrijheden des volks te handhaven. Het Calvinisme is, in waarheid, de oorsprong en waarborg van onze staatkundige vrijheden.

Zoolang deze macht des Christendoms in Nederland nog blijft, blijft de vaart voor de socialistes gevaarlijk. Hun schip zal tegen deze rots verpletterd worden, indien zij overmoedig genoeg zijn, haar niet te ontzien.

Evenwel mag ook niet voorbij gezien worden, dat de Calvinisten in Nederland zeer dwaas handelen met elkander af te breken in het politieke. Dat ook de Roomschen verschillen in menig punt van practische politiek is algemeen bekend. Maar toch draagt hun onderlinge strijd eenigszins ander karakter. Daartoe draagt natuurlijk bij het gezag, waaronder allen staan. Wij hebben zulk een gezag niet. Daardoor ontstaat spoedig de schijn, dat wij buigen alleen voor het genie, voor een mensch, voor een leider. En daar komt al wat in ons is, tegen op. Alleen van de gedachte aan dwang, zouden we dwangvoorstellingen krijgen.

Een Fransch vrijdenker heeft eens gezegd: »het clericalisme is onze grootste vijand.» Ik ben geneigd te zeggen: »het separatisme is onze grootste vijand.»

Waarbij dan nog komt, dat het ideaal tot zulk een hoogte wordt opgevoerd, dat een practisch staatsman er zoo verre beneden moet blijven, dat botsingen en tal van onaangenaamheden er het gevolg van moeten zijn, en ook in de practijk van het kerkelijk leven, hoe pijnlijk ook, de uitvoerbaarheid onmogelijk blijkt, althans, zoo lang de maatschappij en de kerk bestaat uit gewone menschen.

Zoo doende blijven de bestaande verdeeldheden onder de Calvinisten en komen er nieuwe bij.

Dat verzwakt ons geweldig. En zoo wij niet geloofden, dat God de Heere zoowel door weinigen als door velen verlossen kan, zouden we geneigd zijn bij de pakken te gaan nederzitten.

Onze Roomsche landgenooten zijn met deze dingen ook wel bekend, al weten ze niet altijd het fijne van de zaak. Zoo zij ons te eeniger tijd weder geheel overvleugelen, zal er weinig reden zijn om op hen te toornen, maar des te meer grond om ons zelve te veroordeelen, vanwege al ons zondig onverstand.

Hoe zij van alles notie nemen, blijkt o. a. uit het feit, dat zij ook de keurings-commissie van kinderboeken en boeken voor jongelieden ter sprake brachten in de *Maasbode*. De *Niederlander* nam daarvan iets over, een echt staaltje van Roomsche hoogheid en — onkunde van de Gereformeerde grondstellingen inzake de tucht op de leer. De Roomschen zien ook in dezen alleen aan, wat voor oogen is, teekenen een caricatuur van het beeld, waarin wel een trek van het beeld voorkomt, maar het beeld zelf kennen zij niet, althans niet de heeren van de *Maasbode*.

Op de vergadering voor deze zaak te Amsterdam gehouden, had de heer *Wormser* de vraag gesteld: Wie zal keuren? Hiervan zeide de *Maasbode*: »Met deze vraag zette de heer *Wormser* de geheele vergadering vast met de predikanten in cluis.» . . . »Een schipper, een turiboer, die geen enkel bewijs van roeping

kring van zijn onderzoek getrokken en wil ook aan de belangrijkste woorden van deze vertaling een plaats inruimen. En eindelijk heeft hij een niet onbelangrijk materiaal voor zijn Woordenboek verzameld uit de kerkvaders en andere Christelijke schrijvers uit den ouden Christelijken tijd.

De taak is groot genoeg. Maar de vraag kan rijzen, of ze uitvoerbaar is. De Schrijver erkent in de voorrede zelf, dat er eigenlijk een afzonderlijk woordenboek verschijnen moet voor de Septuaginta, voor het N. Testament en voor de Griekse kerkvaders. En dat is ook zonder twijfel het geval. Het N. Testament neemt een eigene en zelfstandige plaats in. Het geeft aan de begrippen een beteekenis, die in het O. Testament wel voorbereid wordt en bij de kerkvaders wel een theologisch karakter ontvangt, maar toch alleen in het N. Test. haar religieus-ethische diepte verkrijgt. Bij een woord als *hagios* bijv. moet het gebruik in alle drie groepen van literatuur afzonderlijk worden nagegaan en weergegeven. De titel, dien Dr. Baljon aan zijn werk geeft, wekt daarom ook onwillekeurig bedenkingen. De bijvoeging „grieksch-theologisch” laat aan duidelijkheid te wenschen over; „hoofdzakelijk” is een zeer rekbaar en „Oud-christ. letterkunde” een te veel omvattend begrip.

In een courrantartikel is het niet doenlijk, na te gaan, in hoever Dr. Baljon aan zijn voornemen uitvoering heeft gegeven en op welke wijze hij zich van zijne taak heeft gekwet. Bovendien is het bespreken van een woordenboek zeer lastig, wijl ieder woord afzonderlijk moet nagegaan worden. Daarom slechts een paar opmerkingen, om den schrijver bewijs te geven van de warme belangstelling in zijn arbeid. Dr. Cremer haalt de teksten des N. T. voor een gedeelte woordelijk aan en spaart den lezer de moeite van het naslaan. Het komt mij voor, dat deze goede gewoonte door Dr. Baljon al te dikwerf wordt verzuimd. Vervolgens duidt Dr. Cremer de hoofdbeteekenis van een woord met gespierde letters aan; ook dit gebruik verdient m. i. navolging. Voorts heeft Prof. Cremer een werk geleverd, waarvan de groote verdienste algemeen wordt erkend; maar toch neemt dit niet weg, dat hij nagewerkt mag en moet worden. Dr. Baljon geeft den indruk, alsof hij al te nauw aan den tekst van Cremer zich aansluit, ofschoon hij dien niet alleen vertalen maar ook bewerken wil. Slechts een enkele maal, bl. 56, maakt Dr. Baljon zelf een aanmerking. En toch zijn er tal van begrippen, zooals heilig, rechtvaardig, leven, waarheid enz. waarvan de akten des onderzoekers nog lang niet gesloten zijn. Zoo zijn er meer aanmerkingen te maken, ook op de nauwkeurigheid van vertaling en uitdrukking; bl. 18 regel 11—12 van boven is bijv. het tegenovergestelde gezegd van wat bedoeld is en moet het wordeke in veranderd worden in buiten. Maar deze opmerkingen doen niets af van den lof, die aan den schrijver voor dezen zijn belangrijken arbeid rechtmatig mag worden toegekend. Hoeveel afleveringen er van dit werk verschijnen zullen, wordt niet gezegd. Maar de prijs per vel van 17½ cent is zeker niet hoog gerekend. Moge het den bekwaam schrijver gegeven zijn, om binnen niet al te veel jaren de voltooiing van zijn werk te aanschouwen, en drage het bij tot meerdere kennis van de Schritten des N. Testaments.

Kampen. H. BAVINCK.

ADVERTENTIE.

Ondertrouwd:
J. DE KONING,
Hoofd eener Chr. school te Mijdrecht
EN
F. E. LAMPEN,
na Kruijningen
Huwelijksvoltrekking D. V. 30 Mei 1895.

Ondertrouwd:
EBENIUS WOLTHUIS
EN
MARIA DAM.
MIDDELSTUM, 16 Mei 1895.
WESTERGEEST,

Getrouwd:
WILLEM KARSEMEIJER
JANSZON
EN
CORNELIA VLUG,

die tevens, mede uit naam van hunne wederzijdsche bloedverwanten, **dankzeggen** voor de vele blijken van belangstelling, bij de voltrekking van hun huwelijk ondervonden.
OUD-LOOSDRECHT,
22 Mei 1895.

De Heere verblijdde ons hedenavond door de geboorte van een flinken **JONGEN**.

A. J. H. FLÖRKE.
M. FLÖRKE—
VAN BRUSKOM.

HILVERSUM,
18 Mei 1895.

Door 's Heeren goedheid bevallen van een welgeschapen **ZOON**, K. RITZEMA, geliefde Echtgenoot van J. BUIKEMA, Pred.
STADSMUSSELKANAL,
20 Mei 1895.

Bevallen van een levenloos **JONGETJE** AAFKE G. ANEMA, geliefde Echtgenoot van H. NIJDAM.
HARLINGEN, 20 Mei '95.

Aan Familie, Vrienden en Bekenden betuigen wij onzen hartelijken **dank** voor de belangstelling in onze **45-jarige Echtvereniging**.

J. ASSIES Sr.
H. J. ASSIES—
RADEMAKER.

EEN BIJ NORG,
20 Mei '95.

De ondergeteekenden betuigen hunnen hartelijken **DANK**, voor de vele blijken van belangstelling, bij gelegenheid van hun **50-jarige Echtvereniging**, zoowel van hier als van elders ontvangen.

L. VAN ESCH
en Echtgenoot.
SPRANG, 21 Mei 1895.

Dankbetuiging.

De gezamenlijke werklieden van de firma W. G. Boele Senior wenschen door deze hunne bijzondere voldoening uit te spreken over den aangenamen feestavond van Zaterdag 11. in de Buiten-Societeit te Zwolle. Zij betuigen, ook uit naam der vrouwen, hun hartelijken dank aan hunne geachte patroons, de Heeren W. G. BOELE en W. v. d. MUELEN, voor dit genot, hun bij gelegenheid van het aangaan der Vennootschap bereid.

Namens het geheele personeel,
D. LEMMERMAN.
W. EENSCHOTEN.
B. KUIPERS.
Kampen, 21 Mei 1895.

Den 7 Mei mochten onze geliefde Ouders
Albert Coelingh
EN
Antiena Keressies
hunne **25-jarige Echtvereniging** herdenken.
Gode de eere!
Hunne dankbare Kinderen,
WESSEL COELINGH.
GRIETMA COELINGH.

1855. Eben-Haëzer. 1895.
Den 20 Mei mochten onze geliefde ouders
T. Kingma
EN
H. Schaafsma
hunne **40-jarige Echtvereniging** gedenken.
Hunne Kinderen en Behoudkinderen.
LLEEUWARDEN, 1895.

BERGUM.
1860 24 Mei 1895.
HENRICUS JANS WEEBER
EN
GRIETJE EGBERTS ZIJLSTRA
herdenken heden met een dankbaar hart den dag, waarop zij voor **35 jaren** in den **Echt** werden verbonden.
Hunne 10 dankbare kinderen.

Den 25en Mei a. s. hopen onze geliefde Ouders
P. KAPTEYN,
Pred. bij de Geref. kerk
EN
W. J. KONING
hunne **veertig-jarige Echtvereniging** te herdenken.
Onzen dank aan den Heere, die onze Ouders zoo lang spaarde.
Hunne dankbare kinderen.
AMSTELVEEN, Mei '95.

Soli Deo Gloria!
Dinsdag 28 Mei hopen onze geliefde Ouders
L. P. de With
EN
G. B. Hazenberg
hunne **25-jarige Echtvereniging** te herdenken.
Hunne dankbare Kinderen en Behoudkinderen.
MARUM (Gron)

Uitgave van J. H. BOS te KAMPEN:

GEREFORMEERDE DOGMATIEK

DOOR

Dr. H. BAVINCK

DRIE DEELEN, samen ongeveer 100 vel of 1600 bladzijden druks. Prijs f 0,45 per vel, dus ongeveer f 15,— compleet ingenaaid, gebonden in drie halflederen banden f 2,70 meer.
Het eerste deel is verschenen f 5,10 ingen. f 6,— gebonden.

Uitgaven van G. P. H. ZALSMAN te Kampen:

Dr. H. BAVINCK, De algemeene genade. 70 ct.
De Katholiciteit van Christendom en kerk. 70 ct.
P. BIESTERVELD, Het hooge belang der ambtelijke vakken. 60 ct.
T. BOS, Rede en toespraken bij de Installatie van Ds. P. Bie-terveld. 30 ct.
M. NOORDTJIZ, De leer van Jezus en de Apostelen. 50 ct.
S. v. VELZEN, De vrijmoedigheid die vereischt wordt in den Dienaar des Woords. 40 ct.
Ontboezening bij het gedenken aan 50-jarige Evangeliebediening. 30 ct.
D. K. WIELENGA, Het karakter der Kerkgeschiedenis. 50 ct.

D. V. hopen onze geliefde Ouders, Oom en Tante
HENDRIK JACOBUS LIPS
EN
MARIA ROBBEMOND
30 Mei a. s. hunne **30-jarige Echtvereniging** te herdenken.
Hunne dankbare Kinderen en Neef,
A. J. LIPS.
J. H. J. LIPS.
W. A. ROBBEMOND Czn.
BREDA,
14 Mei 1895.

Het behaagde den Heere van leven en dood, tot onze diepe droefheid van ons weg te nemen, onzen innig geliefden Echtgenoot, Vader en Behoudvader, den Heer
Bastiaan van Andel Gz.,
in den ouderdom van 63 jaren
A. VAN ANDEL—
DE BIE.
G. VAN ANDEL Bzn.
E. P. VAN ANDEL.
M. VAN ANDEL—
VAN ANDEL.

's-Bosch,
2 Mei 1895.
Volstrekt eenige en algemeene kennisgeving.

Heden overleed tot onze diepe droefheid onze geliefde Vader
ROELOF REITSMA,
wed. van van HILLIGJE STAM,
in den ouderdom van 48 jaren.
Het vertrouwen, dat hij thans bij Jezus is, lenigt eenigermate onze smart.
Mede namens Broeder, Zuster en verdere Familie,
M. REITSMA.
NUIS, 18 Mei 1895.
Algemeene kennisgeving aan Familie en Bekenden.

Heden werd, tot mijn en mijner kinderen droefheid, mijn innig geliefde Echtgenoot
HELENA ENGELINA VAN BIJSTERVELT,
na een smartelijk lijden van veertien dagen, van mijne zijde weggerukt, mij nalatende vier nog jeugdige kinderen. Wij hopen Gode te zwijgen en Hij trooste mij in dit zoo smartelijk verlies.
H. DOGGER.
AMSTERDAM,
17 Mei 1895.

Onze lieve
Adriana Lijntje,
den 7den dezer ons geschonken, werd heden van ons genomen. Wij zijn bedroefd, doch wenschen Gode te zwijgen.
P. ORANJE.
M. H. ORANJE—
LITTOOIJ.
MIDDELHARNIS,
19 Mei 1895.

F. ZWART
te BUITENPOST
VRAAGT een halfwas Schoenmakersknecht, om terstond in dienst te treden.

De **STOOM-ZUIVELFABRIEK „DE BERKEL”**
firma REINDERS & BOS
NEEDE (Gelderland), verzendt hare **prima ROOMBOTER**
à f 1,05 per kilo, franco bij minstens 4 kilo.
Onbekenden na toezending van postwissel of verreken-pakket.

De **Wieligs Gezondheidsbedden** zijn de voordeligste en gezondste. Zacht als dons, broeien ze niet, en worden tevens zeer aanbevolen voor lijders aan hoofdpijn, reumatiek, zenuwen, enz. Tal van getuigschriften voorhanden van Prof. Kooijker, Prof. van Bell en anderen. Voor Nederland alleen verkrijgbaar bij Mej. A. FOLKERTS, *Bree inr. de »Zeeuw”* thans *Leeuwarderstraat* 2e huis rechts. P. S. Tevens ruim voorzien van allerlei gebreide goederen, garens, Jaegerartikelen enz.

Kerkorgelfabriek.
Handel in **Pianino's en Am. Orgels**,
J. PROPER, Kampen.
Ruime keuze, lage prijzen, veeljarige garantie. Catalogen, alsmede teekeningen voor kerkorgels, gratis en franco.
Reparaties en stemmingen aan bovenstaande Instrumenten, zeer **billijk** en blijvend solied.

Zeldzaam aanbod!
Een **DRAAIORGEL** in nette kast, waarop **52** van de meest bekende Psalmen **zonder enige muziek-kennis** kunnen gespeeld worden, gekost hebbend f 600,—, thans à f 250 aangeboden bij G. ELSHOVE, AMERIK-ORGELMAGAZIJN, den Haag.

Hoogst solide, goedkoop en heerlijk van toon zijn de orgels.
BREEBAART'S
ORGELHANDEL DAMRAK 22. AMSTERDAM.
80 orgels zijn in onze magazijnen geëxposeerd vanaf f 55.—
Men kome zien of vrage Catalogi

PINKSTERFEEST!
Ter uitdeeling aan kinderen op Zondagsscholen worden aanbevolen, de **TRAKTAATJES MET PLAATJES** over de Bijbelsche Geschiedenis.
100 Ex. 60 Ct.; 200 Ex. à 50 Ct.; 300 Ex. à 40 Ct.

Gekleurde Prenten
over de Bijbelsche Geschiedenis O. & N. Test. à 1 Cent.
Bij toezending van het bedrag worden ze franco verzonden door ZALSMAN te Kampen.

Is verschenen en alom verkrijgbaar:
PARTICULIERE BRIEF OVER DEN KINDERDOOP.
Tot vaststelling van wankelende en geruststelling van bezwaarde gemoederen. Openbaar gemaakt
DOOR
L. C. F. VAN KAMP,
Creditaant te Heemse.
Met een voorwoord van Ds. W. H. GISPEN.
Prijs 25 cts.
Wordt franco toegezonden na ontvangst van 't bedrag door den Uitgever
D. DONNER,
te LEDEN.

Zooveen verscheen.
In overweging genomen.
Benevens eenige gedachten over **»WEDERGEBOORTE en DOOP”**
door H. M. VAN DER VEGT.
Ger. pred. te Heerde.
Prijs f 0,20.
Tegen inzending van 't bedrag franco toezending.
ZWOLLE H. J. VAN DER VEGT HMZ.

Verschenen:
De Bijbel en de Courant,
DOOR
C. H. SPURGEON.
Prijs ingenaaid f 0,65, prachtig gebonden f 0,95.
Eén der schoonste werkes, welke ooit uit Spurgeon's pen vloeiden.
Verkrijgbaar bij elken soliden Boekhandelaar en bij den Uitgever
J. C. VAN SCHENK BRILL,
DOESBURG.

Vrije Universiteit.

Zoals den vrienden reeds bekend is, werd voor de aanstaande jaarlijksche algemeene vergadering voor ditmaal 's-Gravenhage aangewezen als de plaats, waar die zal gehouden worden. Waren wij vóór drie jaren in het Noorden des lands (te Groningen), vóór twee jaar te Arnhem en verleden jaar te Utrecht, en dus in het Oosten en het Midden des lands, zoo moest, dankt ons, thans het Westen gekozen worden. Eene regeringscommissie is, door de bereidwilligheid der broeders, gemakkelijker kunnen worden gevonden, en het is deze, welke de plaatsen der onderscheidene samenkomsten voor Ure des Gebeds, vergadering, meeting, maaltijd bestemt. Dit is dus in goede handen.

Het is mij aangenaam te kunnen mededeelen, dat Ds. W. H. Gispén van hier zich bereid heeft verklaard, als voorganger bij de Ure des Gebeds op te treden; dat de leiding der algemeene vergadering is opgedragen aan Prof. Kuyper; dat in genoemde vergadering de heer Dr. Den Houter van Maassluis eens bespreking zal inleiden over „de medische faculteit,” terwijl het debat over de ten vorigen jare door Prof. Geesink ingeleide vraag omtrent de al- of niet-wenschelijkheid van de aanstelling van lectoren (welk debat wegens tijdsgebrek toen achterwege moeten blijven) daarna zal worden gevoerd.

Om van laatstgenoemde zaak weer goed op de hoogte te komen, leze men het interessante referaat van Prof. Geesink na, hetwelk in het jaarverslag is afgedrukt. Dit jaarverslag zal den vrienden intjids vóór de jaarvergadering worden toegezonden.

Voor de meeting in den namiddag heeft zich Prof. Fabius bereid verklaard, welk een onderwerp zal inleiden, dat later zal bekend worden gemaakt.

Het is mij recht aangenaam te kunnen mededeelen, dat de student S. Tromp met goed gevolg het candidaats-examen in de Godgeleerdheid heeft afgelegd. Moge ook deze vriend, naarmate de tijd nadert, waarop hij zijn doel zal hebben bereikt, in toenemende mate het hooge gewicht gevoelen van het ambt dat hij koos, om den Heere daarin te dienen met al de hem geschonken gaven en krachten van verstand en hart.

W. HOVY.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:
Aan Contribuënten:
Door het Loc. comité te Zaandam f 140; door Dr. A. J. W. Monnik te Vorden f 79.

Aan Collecten:
(Voor de Theol. faculteit) van de Geref. kerk te Britsum, f 5; van idem te Hijlaard, f 4,45; van idem te Beetgum, f 7,30; van idem te Hallum, f 13,20; van idem te Wirdum, f 4,24; van idem te St. Jacobi Parochie, f 3,46½; van idem te Garjip f 9,10; van idem te Marrum f 10,30; van idem te St. Anna Parochie f 6,50; van idem te Suawoude f 4,86; van idem te Stiens f 3,55; van idem te Boxum f 7,70; van idem te Hjum f 2; van idem te St. Anna Parochie A f 7,19½; van idem te Bergum f 3,75; van idem te Oenkerk f 7,50; van idem te Haastrecht en Oude-water (½ coll.) f 11,50; van idem te Beilen f 6,84; van idem te Buiksloot f 4,16½; van idem te Nieuwendam f 3,44½; van idem te Monnikendam f 5,64; van idem te Zunderdorp f 2,25; van idem te Purmerend f 4,84½; van idem te Oostzaan f 1,33; van idem te Holysloot f 2,22½; van idem te Marken f 15,85½; van idem te Landsmeer f 7,30; van idem te Edam f 3,26½; van idem te Lemmer f 10,75; van idem te Donkerbroek f 3,70½; van idem te Duurswoude f 1,65½; van idem te Lippenduinen f 1,60; van idem te Terwispe f 1,50; van idem te Wolvaga f 5,68; van idem te Mildam f 2,12½; van idem te Oldeboorn f 4,07½; van idem te Hoornsterzwaag f 0,65; van idem te Idskenhuisen f 7,66; van idem te Knijpe f 4,30; van idem te Joure f 11,62½; van idem te Dwingelo f 6,27; van idem te Westerbork f 3,05½; van idem te Hijken f 2,93; van idem te Diever f 2; van idem te Vledder f 1,77½; van idem te Blokzijl (½ coll.) f 2,50; van idem te Delft A (½ coll.) f 31,35.

Aan Schenkingen:
Door den heer J. Noback te Blokzijl van J. N. f 1.
Voor de Medische faculteit:
Van G. M. med. student te Haarlem f 7,50.

Hilversum. S. J. SEEFAT,
Pennyngmeester.
Stoomdruk van ZALSMAN te Kampen.